

فلسفه اخلاق

مجموعه فلسفه غرب | ۵۸ | فلسفه انضمامی | ۱ |

www.ketab.ir

انتشارات حکمت

این کتاب ترجمه‌ای است از:

James Rachels,
The Elements of Moral Philosophy,
McGraw Hill, 1993.

www.ketab.ir

اشارات حکمت

سرشناسه: ریچلز، جیمز، ۱۹۴۱-۲۰۰۳م. Rachels, James
عنوان: فلسفه اخلاق

نویسنده: جیمز ریچلز؛ مترجم: آرش اخگری
مشخصات نشر: تهران، حکمت، ۱۳۸۷
مشخصات ظاهری: ۳۰۵ص

شابک: 978-964-8713-55-8

وضعیت فهرست نویسی: فایا
عنوان اصلی:

The Elements of Moral Philosophy, 2nd ed., 1993c

یادداشت: نمایه -- اخلاق

شناسه افزوده: اخگری، آرش، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۷ ۸ف۱۰۱۲/۹BJ

رده‌بندی دیویی: ۱۷۰

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۱۱۸۹۲۹۸

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

انتشارات حکمت

نشانی دفتر و فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان آملی، ابتدای ابوریحان، شماره ۹۴
کدپستی: ۱۳۱۵۶۹۴۱۶۵ • تلفن: ۰۶۶۴۶۱۲۹۲ • ۰۶۶۴۵۰۱۲ • فکس: ۰۶۶۴۰۶۵۰۵

www.hekmat-ins.com

info@hekmat-ins.com

hekmatpub

09394402251

فلسفه اخلاق

نویسنده:	جیمز ریچلز
مترجم:	آرش اخگری
ویراستار:	بخش ویرایش حکمت
طراح جلد:	حسن کریمزاده
نوبت چاپ:	هفتم ■ ۱۴۰۳ شمسی ■ ۱۴۴۶ قمری
شمارگان:	۳۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۸۷۱۳-۵۵-۸
حروفچینی و صفحه آرایی:	مؤسسه فرهنگی-هنری حکمت

© (کلیه حقوق محفوظ و مخصوص انتشارات حکمت است)

تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه (از قبیل چاپ، فتوکپی، الکترونیک، صوت و تصویر) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

۳۷۰۰۰۰ تومان

۱. اخلاق چیست؟

- ۱-۱. مسأله تعریف ۱۳
- ۱-۲. دلیل و بی طرفی ۲۴
- ۱-۳. مفهوم حداقلی اخلاق ۳۰

۲. چالش نسبی گرایی فرهنگی

- ۲-۱. جوامع مختلف ضوابط اخلاقی متفاوتی دارند ۳۳
- ۲-۲. نسبی گرایی فرهنگی ۳۶
- ۲-۳. برهان تفاوت های فرهنگی ۳۸
- ۲-۴. پیامدهای جدی گرفتن نسبی گرایی ۴۰
- ۲-۵. علت اینکه اختلاف نظر کمتر از حدی است که اظهار می رود ۴۴
- ۲-۶. برخی ارزش ها در بین فرهنگ های مختلف مشترک است ۴۷
- ۲-۷. از نسبی گرایی فرهنگی می توان آموخت ۴۹

۳. ذهنی گرایی اخلاقی

- ۳-۱. ایده اساسی ذهنی گرایی اخلاقی ۵۳
- ۳-۲. مسیر تطور ذهنی گرایی اخلاقی ۵۶
- ۳-۳. مرحله نخست: ذهنی گرایی ساده ۵۷
- ۳-۴. مرحله دوم: عاطفه گرایی ۶۰
- ۳-۵. عاطفه گرایی، دلیل، و "امور واقع اخلاقی" ۶۵
- ۳-۶. مثال هم جنس خواهی ۶۹

۴. آیا اخلاق متکی بر دین است؟

- ۴-۱. رابطه مسلم فرض شده اخلاق و دین ۷۱
- ۴-۲. نظریه فرمان الاهی ۷۴

- ۴-۳. نظریه قانون طبیعی ۸۰
 ۴-۴. مسیحیت و مسأله سقط جنین ۸۸

۵. خودگرایی روان‌شناختی

- ۵-۱. آیا خودخواه نبودن ممکن است؟ ۹۷
 ۵-۲. استراتژی تفسیر مجدد انگیزه‌ها ۹۸
 ۵-۳. دو برهان در تأیید خودگرایی روان‌شناختی ۱۰۲
 ۵-۴. رفع برخی ابهامات ۱۰۸
 ۵-۵. ژرف‌ترین خطای موجود در خودگرایی روان‌شناختی ۱۱۱

۶. خودگرایی اخلاقی

- ۶-۱. آیا کمک به رفع گرسنگی در جهان یک وظیفه است؟ ۱۱۷
 ۶-۲. سه برهان در تأیید خودگرایی اخلاقی ۱۲۱
 ۶-۳. سه برهان علیه خودگرایی اخلاقی ۱۳۰

۷. رویکردهای فایده‌گرایانه

- ۷-۱. انقلاب در اخلاق ۱۳۹
 ۷-۲. مثال نخست: کشتن از روی ترحم ۱۴۳
 ۷-۳. مثال دوم: حیوانات ۱۴۸

۸. مناقشه بر سر فایده‌گرایی

- ۸-۱. انعطاف‌پذیری نظریه ۱۵۷
 ۸-۲. آیا خشنودی تنها چیزی است که اهمیت دارد؟ ۱۵۹
 ۸-۳. آیا پیامدها تنها چیزهایی هستند که اهمیت دارند؟ ۱۶۲
 ۸-۴. دفاع از فایده‌گرایی ۱۶۸
 ۸-۵. چه چیز فایده‌گرایی صحیح است و چه چیز آن ناصحیح ۱۷۵

۹. آیا قواعد اخلاقی مطلق وجود دارند؟

- ۹-۱. کانت و امر مطلق ۱۷۹
 ۹-۲. قواعد مطلق و تکلیف بودن راستگویی ۱۸۴
 ۹-۳. تعارض بین قواعد ۱۸۸
 ۹-۴. نگاهی دیگر به ایده اساسی کانت ۱۹۰

۱۰. کانت و احترام به شخص آدمی

- ۱۹۳ ۱۰-۱. ایده "کرامت انسانی"
- ۱۹۸ ۱۰-۲. کیفرگرایی و فایده در نظریه جزا
- ۲۰۲ ۱۰-۳. کیفرگرایی کانت

۱۱. ایده قرارداد اجتماعی

- ۲۰۹ ۱۱-۱. برهان هابز
- ۲۱۵ ۱۱-۲. "معمای زندانی"
- ۲۲۲ ۱۱-۳. برخی امتیازات نظریه اخلاق مبتنی بر قرارداد اجتماعی
- ۲۲۷ ۱۱-۴. مسئله نافرمانی مدنی
- ۲۳۱ ۱۱-۵. دشواری‌هایی برای این نظریه

۱۲. اخلاق فضیلت‌محور

- ۲۳۹ ۱۲-۱. اخلاق فضیلت‌محور و اخلاق مبتنی بر عمل درست
- ۲۴۲ ۱۲-۲. آیا باید به اخلاق فضیلت‌محور بازگشت؟
- ۲۴۳ ۱۲-۳. فضایل
- ۲۵۸ ۱۲-۴. برخی امتیازات اخلاق فضیلت‌محور
- ۲۶۳ ۱۲-۵. ناتمام بودن اخلاق فضیلت‌محور

۱۳. یک نظریه اخلاقی رضایت‌بخش به چه عمل خواهد بود؟

- ۲۷۱ ۱۳-۱. اخلاق بدون سبک‌سری
- ۲۷۹ ۱۳-۲. جامعه اخلاقی
- ۲۸۲ ۱۳-۳. عدالت و انصاف
- ۲۹۱ پیشنهادهایی برای مطالعه بیشتر
- ۳۰۳ نمایه

درآمد

سقراط، یکی از نخستین و بهترین فیلسوفان اخلاق گفته است که این حوزه نه به "مسأله‌ای کم‌اهمیت" بلکه به این امر می‌پردازد که "چگونه باید زندگی کرد" این کتاب مقدمه‌ای بر فلسفه اخلاق در این معنای وسیع است.

البته این موضوع پخته‌تر از آن است که در کتابی کوچک بگنجد: بنابراین باید تصمیم گرفت که چه مسایلی بر جای بماند و چه چیز حذف شود. اندیشه راهبر من چنین بوده است: شخصی را فرض کنید که چیزی درباره این موضوع نمی‌داند اما می‌خواهد زمانی را صرف یادگیری آن کند. نخستین و مهم‌ترین موضوعاتی که لازم است او بداند چیست؟ این کتاب پاسخ من به این پرسش است. سعی نکردم که به همه موضوعات مطرح در این حوزه بپردازم: حتی سعی نکردم که درباره موضوعات طرح شده در این کتاب همه مطالبی را که می‌توان گفت طرح کنم. بلکه کوشیده‌ام به مهم‌ترین آرای بی‌پروا که هر نوآموزی باید با آنها مواجه شود.

فصل‌ها چنان نگاشته شده‌اند که بتوان آنها را مستقل از هم خواند. آنها در واقع جستارهایی جداگانه درباره موضوعاتی متنوع هستند. از این رو فرد علاقمند به خودگرایی اخلاقی می‌تواند مستقیماً به فصل شش رجوع کند و در مقدمه‌ای مستقل در باب این نظریه را در آنجا بیابد. البته زمانی که این کتاب از ابتدا خوانده شود داستانی کم و بیش پیوسته را بازمی‌گوید. فصل نخست "مفهومی حداقلی" از اخلاق را عرضه می‌کند.

فصول میانی مهم‌ترین نظریه‌های عام اخلاقی را طرح می‌کنند (با بحث‌هایی انحرافی که البته متناسب به نظر می‌آمدند) و فصل پایانی دیدگاه خود من را در این باره عرضه می‌دارد که یک نظریه رضایت‌بخش اخلاقی باید به چه شکلی باشد.

هدف این کتاب مهیا کردن شرحی جامع و یگانه از "حقیقت" موضوعات مطروحه نیست. این مسیر برای آشنایی با این موضوع مناسب نیست. فلسفه فیزیک نیست. در فیزیک حجم عظیمی از حقایق اثبات شده وجود دارد که هیچ فیزیکدان رقیبی نمی‌تواند با آنها مخالفت کند و هر نوآموزی باید به جد آنها را فراگیرد. (معلمان فیزیک به‌ندرت نوآموزان را دعوت می‌کنند تا درباره قوانین ترمودینامیک بیندیشند) البته در میان فیزیک‌دان‌ها اختلاف نظر و مشاجرات حل نشده‌ای وجود دارد اما این امور عموماً در پس‌زمینه توافقات اصلی و گسترده پیشین صورت می‌گیرد. در مقابل، در فلسفه همه مسائل یا اغلب مسائل اختلافی هستند. فیلسوفان "قیب" حتی در باب موضوعات بنیادین اختلاف نظر دارند. یک کتاب می‌تواند خوب نمی‌تواند این واقعیت تا حدودی اسفانگیز را پنهان دارد.

از این‌رو شما مجموعه‌ای از آراء، نظریات و دلایل متعارض را خواهید یافت. دیدگاه‌های خود من در چگونگی عرضه این آراء نقش دارد. تلاش نکرده‌ام این امر را پنهان سازم که برخی از این آراء را متقاعدکننده‌تر از برخی دیگر می‌دانم و روشن است فیلسوفی با ارزیابی‌های متفاوت می‌تواند بسیاری از این آراء را به گونه‌ای متفاوت عرضه دارد. اما کوشیده‌ام تا آراء متعارض را منصفانه عرضه کنم و هرگاه بر نظریه‌ای صحنه گذاشته‌ام یا آن را رد کرده‌ام کوشیده‌ام تا دلیل رد یا تأیید آن را بیان کنم. فلسفه نظیر اخلاق از آغاز تا پایان اعمال دلیل است. آرایه‌ای که بالاتر قرار می‌گیرند آنهایی هستند که مهم‌ترین دلایل به نفع آنها موجود است. اگر این کتاب کامیاب باشد خواننده آن قدر خواهد آموخت که خود بتواند دریابد که قوت دلایل در کدام طرف است.